

*Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський університет економіки і
менеджменту*

***Вісник
Східноєвропейського університету
економіки і менеджменту***

Науковий журнал

***СЕРІЯ
ЕКОНОМІКА І МЕНЕДЖМЕНТ***

Заснований у серпні 2007 року

№ 1-2, 2007

Черкаси 2007

Свідоцтво про державну реєстрацію
ЧС №549 від 21.08.2007.

Рекомендовано до друку вченою радою
Східноєвропейського університету економіки і менеджменту,
протокол № 3 від 29.11.2007

Засновник: Східноєвропейський університет економіки і менеджменту
Видавець: Східноєвропейський університет економіки і менеджменту
Адреса: вул. Н.-Левицького, 16, м. Черкаси, 18036, Україна

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Почесний редактор, д-р техн. наук, проф., засл. діяч науки і техніки України, академік Інженерної академії України, ректор університету **Р.А. Аблязов**
Головний редактор, д-р екон. наук, проф. **В.К. Васенко**
Заступник редактора, канд. екон. наук, проф., засл. економіст України **Б.П. Дмитрук**

Редакційна колегія:

д-р екон. наук, проф. **О.С. Чмир,**
д-р екон. наук, проф. **В.І. Пила,**
д-р екон. наук, проф., академік АЕН України **І.І. Кукуруза,**
д-р екон. наук, проф. **В.В. Чепурко,**
д-р екон. наук, проф. **В.Ф. Медведєв,**
д-р екон. наук, проф. **Л.П. Падалко,**
д-р техн. наук, проф. **І.С. Задорожний,**
канд. екон. наук **І.П. Шульга** (відповід. секретар)

Науковий журнал публікує статті з економічних проблем підприємств різних галузей промисловості, національного господарства, менеджменту, маркетингу, підготовлені професорсько-викладацьким складом, науковими співробітниками, аспірантами та здобувачами наукових ступенів вищих навчальних закладів, а також ученими та спеціалістами інших організацій, підприємств, установ.

Призначений для науковців, викладачів, аспірантів і студентів, спеціалістів національного господарства, державних і регіональних органів управління.

© Вісник Східноєвропейського університету
економіки і менеджменту, 2007

ЗМІСТ

ЕКОНОМІКА І ОРГАНІЗАЦІЯ

<i>Васенко В.К.</i> Вільні економічні зони: сутність та перспективи розвитку в Україні	4
<i>Дмитрук Б.П.</i> Методологічні підходи оцінки конкурентоспроможності в умовах інтеграції України до СОТ та інших економічних структур.....	11
<i>Терещук С.М.</i> Економічна політика України на етапі інтеграції до СОТ	21
<i>Шульга І.П.</i> Місце України у світовій економіці.....	28
<i>Германенко Л.М.</i> Теоретико-методологічні основи забезпечення продовольчої самодостатності регіону	38
<i>Кудінова О.Г.</i> Особливості оцінки економічної ефективності використання земельних ресурсів у сільськогосподарському виробництві	49
<i>Шульга В.І.</i> Особливості формування трудових відносин на сільськогосподарських підприємствах	55
<i>Левандовська А.В.</i> Методичні основи дослідження продуктивності праці та шляхів її підвищення в бджільництві.....	66

ФІНАНСИ І КРЕДИТ

<i>Біленчук П.Д., Задояний М.Т.</i> Фінансовий моніторинг: правове регулювання, інформаційні технології та світовий досвід	74
<i>Глінкіна Д.В.</i> Регулювання розрахункових відносин через управління дебіторською заборгованістю	80

ІНВЕСТИЦІЇ І РИНОК

<i>Самотуга О.О.</i> Інвестиційна діяльність в сільському господарстві Черкаської області	88
---	----

СУЧАСНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

<i>Задорожний І.С., Задорожний В.І., Баль-Прилипка Л.</i> Підвищення ефективності менеджменту через вдосконалення R&D процесів.....	95
<i>Ус М.Ф., Ус Г.О.</i> Менеджмент корпоративною гібридною інтелектуальною системою навчання в університеті економічного профілю.....	112

ПРОБЛЕМИ МАРКЕТИНГУ

<i>Ус М.Ф., Аблязова О.М., Костьян Н.Л.</i> Маркетингові методи визначення переваг споживачів освітніх послуг	121
<i>Дьячук І.В.</i> Аналіз застосування сучасних маркетингових технологій в просуванні товарів	130

ДОСЛІДЖЕННЯ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

<i>Десятніков І.В.</i> Розвиток селянських господарств та поширення найманої праці в Україні наприкінці XIX – на початку XX століття	137
--	-----

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТТІ.....	150
---	------------

ЕКОНОМІКА І ОРГАНІЗАЦІЯ

УДК 322.122.(043.5)

*Васенко В.К., д-р екон. наук, проф.
Східноєвропейський університет економіки і менеджменту*

ВІЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ЗОНИ: СУТНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Проведено аналіз літературних джерел стосовно суті БЕЗ. Виділені найважливіші відмінності понять вільна, спеціальна, спеціальна-вільна та спеціальна (вільна) економічна зона, їх основні відмінності й принципи функціонування, інноваційні підходи та підвищення ефективності діяльності цих економічних юрисдикцій.

***Ключові слова:** вільна, спеціальна, вільно-спеціальна, спеціальна (вільна) економічна зона, інновації, ефективність, інфраструктура, ризик, економічна безпека, інвестиційні проекти.*

SUMMARY

The analysis condition special (free) economic zones. The major the most pomposity of the elements menagement FEZ and its basis principles, innovations methods contemporery modern and theirs importance in crease effective activity this economic zones.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Фразье М., Рэн Р. Возможности создания зоны предпринимательства в Болгарии // Вопросы экономики. – 1991. – № 10.
2. Данько Т.П., Окрут З.М. Свободные экономические зоны в мировом хозяйстве: Учеб. пособие. – М.: ИНФРА-М, 1998. – 282 с.
3. Игнатов В.Г., Бутов В.И. Свободные экономические зоны. Методологические и организационные основы: правовой и налоговый режим. Нормативная база. – М.: Ось-89, 1997. – 212 с.
4. Андрианов В.Д. Специальные экономические зоны в мировой экономике // ЭКО. – 1997. – № 9. – С. 130-144.
5. Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон: Закон України від 13.10.1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 50.

6. Концепція створення спеціальних (вільних) економічних зон в Україні: Постанова Кабінету Міністрів України № 167 від 14 березня 1994 р. // Урядовий кур'єр. – 1994. – № 54.
7. Програма розвитку в Україні спеціальних (вільних) економічних зон і територій із спеціальним режимом інвестиційної діяльності на період до 2010 року: Схвалено постановою Кабінету Міністрів України від 24 вересня 1999 року № 1756 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 39.
8. Долинский С.В. Концептуальные подходы к организации предпринимательства в специальных (свободных) экономических зонах // Экономика АПК. – 2000. – № 3. – С. 36-41.
9. Бабинцев В., Валлиулин Х. Особые экономические зоны // Российский экономический журнал. – 1992. – № 9. – С. 117-124.
10. Зони вільного розвитку // Урядовий кур'єр. – 2000. – № 123.
11. Роговой В. Актуальные проблемы развития территорий с особым статусом в Украине // Экономика Украины. – 2000. – № 11. – С. 36-39.
12. Васенко В.К. Вільні економічні зони: стратегія розвитку. – Суми: Довкілля, 2004. – 348 с.
13. Семенов К.А. Международные экономические отношения. – М., 1998. – 326 с.
14. Короткий тлумачний словник української мови / Уклад.: Д.Г. Гринчишин, Л.Л. Гулецька та ін. – К.: Рад. шк., 1978. – 450 с.

Надійшла до редакції 17 вересня 2007 р.

УДК 339.54 (477)

Дмитрук Б.П., канд. екон. наук, проф.

Східноєвропейський університет економіки і менеджменту

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО СОТ ТА ІНШИХ ЕКОНОМІЧНИХ СТРУКТУР

Запропоновано методологічні підходи оцінки конкурентоспроможності економік країн світу в умовах глобалізації. Визначено місце України серед 125 оцінюваних країн. Обґрунтована доцільність використання результатів міжнародних рейтингів конкурентоспроможності для коригування довгострокової стратегії розвитку економік країн, окремих її галузей, сфер діяльності та здійснення інституційних реформ.

Ключові слова: конкурентоспроможність, технічні параметри, собівартість, інтеграція, СOT, рейтинг, індекс глобальної конкурентоспроможності, експертна оцінка, активність бізнесу, регуляторне середовище, інфраструктура.

SUMMARY

The author of the article suggests some approaches to the methods of competitiveness evaluation of the world countries' economies in the process of globalization. The place of Ukraine among 125 researched countries is determined. Usage of international rating results of competitiveness for correcting long-term strategy of countries' economies as well as their separate branches, spheres of activity and realization of institutional reforms is substantiated.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Енциклопедія бізнесмена, економіста, менеджера / За ред. Р. Дяківа. – К.: Міжнародна економічна фундація, 2000. – С. 502.
2. Економічний словник-довідник / За ред. док. екон. наук, проф. С.В. Мочерного. – К.: Феміна, 1995. – С. 164.
3. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смолженко Т.С. Фінансовий словник. – К.: Т-во „Знання”, КОО, 2000. – С. 396.
4. Генеральна угода з тарифів і торгівлі // Результати Уругвайського раунду багатосторонніх торговельних переговорів: Тексти офіційних документів. – К.: Вимір, 1998. – С. 181.
5. Bridges Between Trade and Sustainable Development, ICTSD, Geneva. Vol. 1, No 2, July, 1997.
6. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інститутів СOT: Монографія / Кер. авт. кол. і наук. ред. Т.М. Циганкова. – К.: КНЕУ, 2003. – С. 500.
7. Загоруйко Ю. Втрачаємо навіть те, чого не маємо // Дзеркало тижня. – 2006. – № 38 від 7 жовтня. – С. 7.
8. Коваленко Ю.С. Вітчизняний АПК в умовах членства України до СOT // Агроінком. – 2006. – № 1. – С. 6.

Надійшла до редакції 20 вересня 2007 р.

УДК 339.54 (477)

*Терещук С.М., викладач**Східноєвропейський університет економіки і менеджменту*

ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ НА ЕТАПІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО СОТ

Проаналізована економічна політика України на підготовчому етапі інтеграції до Світової організації торгівлі, причини затягування цього процесу. Внесені деякі пропозиції по прискоренню адаптації України до цієї організації.

Ключові слова: СОТ, "гармонізаційні" закони, єдиний економічний простір, модернізація, глобальна економіка, реструктуризація, інвестиції, регуляторна модернізація.

SUMMARY

Analysis of the economic policy of Ukraine on a preparatory stage of integration to WTO is done, the causes of hindering this process are studied. Some suggestions as to speeding up the process of adaptation of Ukraine to WTO terms are given.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Коваленко В. Вступ до СОТ: сказавши „А”, потрібно сказати „Б” // Дзеркало тижня. – 2005. – № 49 від 17 грудня. – С. 1.
2. Бураківський І. Шлях України до СОТ: суб’єктивні нотатки про українську економічну політику // Дзеркало тижня. – 2005. – № 39 від 8 жовтня. – С. 2.
3. Княжанський В. Безповоротний сигнал. Що принесе Україні ринковий статус? // День. – 2005. – № 224 від 3 грудня. – С. 1.
4. Коваленко Ю.С. Вітчизняний АПК в умовах членства України в СОТ // АгроІнком. – 2006. – № 1. – С. 6.
5. Загоруйко Ю. Втрачаємо навіть те, чого не маємо // Дзеркало тижня. – 2006. – № 38 від 7 жовтня. – С. 7.
6. Дмитрук Б.П. Відкритість економіки та інвестиційна привабливість країни: взаємозв’язок та взаємозалежність // Прометей: Регіональний збірник наукових трудов по економіке / Донецький економіко-гуманитарний інститут; Інститут економіко-правових досліджень Національної академії наук України. – Донецьк: Юго-Восток, 2000. – Вип. 3. – С. 130-134.
7. Нестерова А. Народный депутат Дмитрий Осташ: „Отрешение” бизнеса и политики урегулирует политреформа // Аргументы и

- факты в Украине. – 2005. – № 44. – Декабрь. – С. 11.
8. Бжезинський З. Перехід України до державно-національної самосвідомості та помаранчева революція // Дзеркало тижня. – 2005. – № 40 від 15 жовтня. – С. 4.
  9. Бураківський І. Шлях України до СОТ: суб'єктивні нотатки про українську економічну політику // Дзеркало тижня. – 2005. – № 39 від 8 жовтня. – С. 4.

Надійшла до редакції 22 жовтня 2007 р.

УДК 339.92

*Шульга І.П., канд. екон. наук, доцент
Східноєвропейський університет економіки та менеджменту*

МІСЦЕ УКРАЇНИ У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

У статті досліджено економічні індекси, які визначають місце України у світовій економіці за окремими показниками, такими як конкурентоспроможність, економічна свобода, сприйняття корупції, залучення прямих іноземних інвестицій, глобалізації та індексу стійкого розвитку.

Ключові слова: *світова економіка, конкурентоспроможність, економічна свобода, корупція, інвестиції, індекс стійкого розвитку, глобалізація, міжнародна торгівля, сталий розвиток.*

SUMMARY

In article explored economic indexes, which define the place of the Ukraine in world economy on separate factor such as competitiveness, economic liberty, perception to corruptions, attraction direct foreign investment, globalization and index of the firm development.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Актуальні питання євроатлантичної інтеграції України: Зб. наук. пр. / За заг. ред. В.П. Горбуліна. – К: Євроатлантикінформ, 2005. – Вип. 5. – 364 с.
2. <http://weforum.org/>
3. <http://www.heritage.org/>
4. <http://www.transparency.org/>
5. <http://www.unctad.org/>
6. Білорус О., Мацевко Ю. Глобальна перспектива і сталий розвиток (системні маркетингові дослідження). – К., 2005. – 492 с.

7. Згуровський М. Україна в глобальних вимірах стійкого розвитку // Дзеркало тижня. – 2006. – № 19 (598). – 20 травня.

Надійшла до редакції 17 жовтня 2007 р.

УДК 338.45:63:914

Германенко Л.М., аспірант

Східноєвропейський університет економіки і менеджменту

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ САМОДОСТАТНОСТІ РЕГІОНУ

У статті обґрунтовується необхідність і доцільність використання категорії “продовольча самодостатність регіону”. Досліджуються теоретико-методологічні основи механізму забезпечення продовольчої самодостатності регіону.

***Ключові слова:** продовольча безпека, продовольчий ринок, продовольча ситуація, кризові явища, аграрна політика, ресурсний капітал.*

SUMMARY

The article deals with the necessity and expedience of the use of the category “food self-sufficiency of the region”. The theoretical and methodological bases of providing of food self-sufficiency of the region are explored mechanism.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Уорнок Дж.У., Себровская Н.Н. Политика голода. Глобальная продовольственная система. – М.: Ин-т науч.-техн. инф. по общест. наукам. – М., 1998. – 340 с.
2. Гойчук О.І. Продовольча безпека: Монографія. – Житомир: Полісся, 2004. – 348 с.
3. Щербань В.П. Економічні і соціально-екологічні основи формування і розвитку продовольчої безпеки в Україні: Дис. ... докт. екон. наук. / Нац. акад. держ. управл. при Президентові України. – К., 2004.
4. Суперсон В.І. Продовольча безпека України та її забезпечення на регіональному рівні: Дис. ... канд. екон. наук. – К., 2006.

5. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. – 3-тє вид., випр. та доп. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2000. – 587 с.
6. Стеченко Д.М. Розміщення продуктивних сил і регіоналістика: Підручник. – К.: Вікар, 2006. – 396 с.

Надійшла до редакції 12 листопада 2007 р.

УДК 332.64

Кудінова О.Г., викладач

Східноєвропейський університет економіки і менеджменту

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ВИРОБНИЦТВІ

В статті розкрито теоретичні підходи до оцінки природних ресурсів, оцінки землі сільськогосподарського призначення, охарактеризовані види оцінки земель та подана система показників ефективності використання земельних ресурсів.

Ключові слова: *природні ресурси, оцінка землі, фактор виробництва, національне багатство, бонітування, експертна грошова оцінка земельних ділянок, витрати, родючість ґрунтів, ефективна родючість.*

SUMMARY

In the article theoretical approaches are exposed to estimation of natural resources, general estimation of earth, noted types of estimation of earths the that represented system of indexes of efficiency of the use of the landed resources.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III (зі змінами та доповненнями).
2. Закон “Про оцінку земель” № 1378-IV від 11.12.2003 (зі змінами та доповненнями).
3. Горбылева А.И. Плодородие – специфическое свойство почвы. – Горки, 2001. – 28 с.

4. Кобилкін О.М. Удосконалення методики визначення показників економічної ефективності використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія “Фінанси і кредит”. – 2004. – № 2. – С. 157-160.
5. Лаврик У.В. Деякі аспекти проблеми оцінки землі в Україні // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції “Сучасні наукові дослідження - 2006” 20-28 лютого 2006 р. – С. 80-83.
6. Просянніков Е.В. Закономерности развития природных и антропогенно-трансформированных экосистем Брянской области, пострадавших от глобальной аварии на Чернобыльской АЭС. – Брянск, 2002. – 685 с.
7. Хвесик М.А. Проблеми економічної оцінки природних ресурсів // Екологія та безпека життєдіяльності. – 2001. – № 3. – С. 3-11.

Надійшла до редакції 28 вересня 2007 р.

УДК 331.5 (075.8)

*Шульга В.І., ст. викладач
Східноєвропейський університет економіки і менеджменту*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

У статті автором було встановлено особливості приватної та найманої праці на сільськогосподарських підприємствах; особливості функціонування нових форм господарювання на селі, а також визначено основні елементи трудових відносин на сільськогосподарських підприємствах в сучасних економічних умовах.

***Ключові слова:** наймана праця, трудові відносини, еволюція, особливості господарства, оренда, одноосібники, розпаювання, роботодавці, праця, кооперативи, господарські товариства, сільськогосподарські підприємства, партнерство.*

SUMMARY

In the article by an author the features of private and hired labour were set on agricultural enterprises; features of functioning of new forms of menage are on a village, and also certainly basic elements of labour relations on agricultural enterprises in modern economic terms.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Маренков Н.Л., Ализарина Е.А. Управление трудовыми ресурсами. – М.: МЭФИ, 2004. – 448 с.
2. Дієсперов В. Трудові відносини в сільському господарстві України // Бюлетень ІПК ДСЗУ. – № 1. – 2007. – С. 19-23.
3. Махсма М.Б. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Навч. посібник. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. – 188 с.
4. Лібанова Е.М. Ринок праці: Навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2003. – 224 с.

Надійшла до редакції 9 листопада 2007 р.

УДК 685.3.018:638,12

*Левандовська А. В., ст. викладач
Східноєвропейський університет економіки і менеджменту*

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ ТА ШЛЯХІВ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ В БДЖІЛЬНИЦТВІ

Розглянуто існуючі методичні підходи до визначення продуктивності праці в бджільництві, визначені основні напрями підвищення ефективності використання трудових ресурсів працівників пасіки.

***Ключові слова:** продуктивність праці, трудові ресурси, бджільництво, валова продукція, затрати праці, інтенсивність, норми навантаження бджолосімей, кочівля пасік.*

SUMMARY

Existent methodical approaches to determination of labour productivity in beekeeping, certain basic directions of increase of efficiency of the use of labour resources of workers of apiary, are considered.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кодекс законів про працю України / Уклад. Ф. Федорченко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Х.: Фактор, 2004. – 156 с. – (Серія „Бібліотека законодавства”);
2. Закон України „Про оплату праці” від 24.04.95 р. № 108/95-ВР.
3. Організація і економіка бджільництва / Касьянов Л.І., Горбенко П.А. – К.: Урожай, 1972. – 40 с.
4. Черкасова А.І. та ін. Оплата праці у бджільничих господарствах // Пасіка. – 2005. – № 7. – С. 13.

ФІНАНСИ І КРЕДИТ

УДК 343

*Біленчук П.Д., канд. юрид. наук
Задояний М.Т., канд. юрид. наук*

Східноєвропейський університет економіки і менеджменту

ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ: ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ, ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА СВІТОВИЙ ДОСВІД

На базі європейського досвіду аналізується стан фінансового моніторингу в Україні щодо протидії відмиванню доходів, одержаних протиправним шляхом, фінансування тероризму тощо. На підставі досвіду та аналізу причин рекомендуються конкретні заходи з вирішенням проблем, які реально перешкоджають розвитку фінансової системи України.

***Ключові слова:** фінансовий моніторинг, відмивання доходів, фінансування тероризму, адаптація, міжнародне співробітництво, фінансовий ринок, стабільність, злочинне формування, співтовариство, фінансова розвідка, легалізація*

SUMMARY

Nowadays many economic developed countries do research work in order to create, improve and develop the systems of complex and detailed monitoring, regular control and analyses of finance sectors economy's. This activity is characterized by great success in the world.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Фінанси. Грошовий обіг. Кредит / Під ред. Предборського В.А. – К.: Фенікс, 2000. – 496 с.
2. Фінансове право України: Підручник / Г.В. Бех, О.О. Дмитрик, І.Є. Криницький; За ред. М.П. Кучерявенка. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 320 с.
3. Біленчук П.Д., Диннік О.Г., Лютий І.О., Скороход О.В. Банківське право: українське та європейське. – К., 1999. – 400 с.

4. Біленчук П.Д., Біленчук Д.П., Залетов О.М., Клименко Н.І. Страхове право України: Підручник. – К., 1999. – 368 с.
5. Біленчук П.Д., Задояний М.Т., Форостовець В.А. Місцеві податки і збори: правове регулювання. – К.: 1999. – 120 с.
6. Боротьба з відмиванням коштів: правовий, організаційний та практичний аспекти / С.Г. Гуржій, О.Л. Копиленко, Я.В. Янушевич та ін. – К.: Парлам. вид-во, 2005. – 216 с.
7. Протидія економічній злочинності / П.І. Орлов, А.Ф. Волобуєв, І.М. Осика, Р.Л. Степанюк, І.М. Зарецька, Едвард Картер, Ричард Ворнер. – Х.: Нац. ун-т внутр. справ України, 2004. – 568 с.
8. Тарарухін С.А. Вибрані твори. Кримінологія. Соціально-психологічні причини злочинів. – К.: НАВСУ, 2004. – 100 с.
9. Тіньова економіка та організована економічна злочинність / За ред. Предборського В.А. – К.: НАВСУ. – 463 с.
10. Черкасов Ю.Е., Баліна С.Н., Сахарова О.Б., Близнюк І.Л. Типові способи легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та заходи щодо протидії їм. – К.: НАВСУ, 2005. – 28 с.
11. Янушевич Я.В., Фещенко О.Ю., Попов О.І., Сапунова Г.А. Типології легалізації злочинних коштів в Україні у 2004-2005 роках. – К.: Міжнар. орг. "Бізон", 2006. – 64 с.
12. Біленчук П.Д. Фінансова розвідка // Юридичний вісник України. – 2006. – № 52. – С. 7.
13. Матеріали для практичного використання працівниками правоохоронних органів та суддями. – К., 2006. – 120 с.
14. Матусовский Г.А. Экономические преступления: криминалистический анализ. – Харьков: Консул, 1999.
15. Шепітько В.Ю. Злочини у сфері економіки: сучасні проблеми криміналістичної науки // Вісн. Акад. правових наук України. – Х.: Консул, 1999.

Надійшла до редакції 12 листопада 2007 р.

УДК 657.6:658.152

Глінкіна Д.В., викладач

Східноєвропейський університет економіки і менеджменту

РЕГУЛЮВАННЯ РОЗРАХУНКОВИХ ВІДНОСИН ЧЕРЕЗ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ

У статті розглянуто проблему регулювання розрахункових відносин через управління дебіторською заборгованістю і подолання кризи неплатежів через нові форми господарювання та вдосконалення

фінансово-кредитного механізму.

Ключові слова: розрахункові відносини, дебіторська заборгованість, фінансово-кредитний механізм, фінансові можливості, розрахунково-платіжна криза, перевиробництво товарів, платоспроможний попит, банкрутство, оборотні кошти, надійність покуця, контракт.

SUMMARY

The article handles a problem of rated conditions regulation through accounts receivable management and negotiation of nonpavement crisis through the new forms of management and improvement of financial and credit mechanism.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. П(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість”: Затв. наказом МФУ від 08.10.1999 № 237.
2. Білик М.Д. Управління дебіторською заборгованістю підприємств // Фінанси підприємств. – 2003. – № 12. – С. 24-36.
3. Пилипенко І.І., Редько О.Ю. Основи бухгалтерського обліку за міжнародними стандартами: Навч. посібник. – К.; 2001. – 184 с.
4. Сопко В.В. Бухгалтерський облік: Навч. посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К., 1999. – 500 с.
5. Матицина Н. Основні засади регулювання розрахункових відносин через управління дебіторською заборгованістю // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 12.

Надійшла до редакції 23 жовтня 2007 р.

ІНВЕСТИЦІЇ І РИНОК

УДК 631.164.23(477.46)

Самотуга О.О., викладач

Східноєвропейський університет економіки і менеджменту

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ

В статті досліджені проблеми інвестування, особливості інвестиційних процесів Черкаської області, розроблені заходи щодо поліпшення інвестиційної ситуації в сільському господарстві.

***Ключові слова:** інвестування, капітал, модернізація, інвестиційний клімат, інвестиційна політика, індикативне планування, стабілізатори регулювання, субсидії, дотації, агропромислово-фінансові групи, інфляція, платіжна криза.*

SUMMARY

In the articles probed of problem of investing, feature of investment processes of the Cherkassy region, measures are developed on the improvement of investment situation in agriculture.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Інвестиції: Учебник / Под ред. В.В. Ковалева, В.В. Иванова, В.А. Лялина. – М.: ООО “Велби”, 2003.
2. Статистичний щорічник Черкаської області за 2005 р. – Черкаси: Державний комітет статистики України, 2006.
3. Статистичний збірник. Інвестиційна та будівельна діяльність в Черкаській області у 1996 – 2005 рр. – Черкаси: Державний комітет статистики України, 2006.

Надійшла до редакції 26 вересня 2007 р.

СУЧАСНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

УДК 65.004.13; 658.1

*Задорожний І.С., д-р техн. наук, проф.
Задорожний В.І., канд. техн. наук, доц.
Баль-Прилипко Л., канд. техн. наук, компанія "Беарс"
Східноєвропейський університет економіки і менеджменту*

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕНЕДЖМЕНТУ ЧЕРЕЗ ВДОСКОНАЛЕННЯ R&D ПРОЦЕСІВ

Розглядаються складові продуктивності праці і пропонується стандарт вдосконалення процесів створення інноваційних товарів, обліку їх витрат і виробництва.

***Ключові слова:** продуктивність праці, інноваційні товари, інвестування, менеджмент, науково-дослідні роботи, адаптація, контроль, ресурси, інформація, мотивація, корпоративна культура, дослідний зразок, конструкторські випробування, бізнес-процес, структура, специфікація, собівартість.*

SUMMARY

Constituents of labors productivity are considered and a standard of perfection of processes of creation of innovative commodities is offered, consideration of charges and their production

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Друкер П. Практика менеджмента: Пер. с англ. – М.: Изд. дом "Вильямс", 2001. – 398 с.
2. Хемел Г., Прахалада К., Томас Г., О'Нил Д. Стратегическая гибкость: Пер. с англ. – М.: Питер. 2005. – 384 с.
3. Гейлом Ф. Принципы научного менеджмента / Пер. с англ. А.И. Зак. – М.: Ж-л „Контроллинг”, 1991. – 104 с.
4. Друкер П. Эффективное управление. Экономические задачи и оптимальные решения. – М.: Изд.-торговый дом „Грант”, 1998. – 288 с.
5. Положення 830. Типове положення з планування, обліку і

калькуляції собівартості науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт: Затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 20.07.96 року №830.

Надійшла до редакції 10 жовтня 2007 р.

УДК 002.5:378

Ус М.Ф., канд. техн. наук, доц.

Ус Г.О., канд. техн. наук, доц.

Східноєвропейський університет економіки і менеджменту

МЕНЕДЖМЕНТ КОРПОРАТИВНОЮ ГІБРИДНОЮ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ НАВЧАННЯ В УНІВЕРСИТЕТІ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Розглядаються питання та проблеми дослідження, створення, впровадження, підтримки навчання студентів у вищій школі. Бізнес-процес та менеджмент навчанням за умов застосування інформаційних і комунікаційних технологій автори подають як управління сукупним інтелектом, що охоплюють професорсько-викладацький склад університету (тьюторів) та комп'ютерні інтелектуальні навчальні системи.

Ключові слова: *бізнес-процес, інформаційні і комунікативні технології, інтелект, інтелектуальні тьютори, постіндустріальний світ, асиміляція, освітні послуги, засоби комунікації, персоналізація та мотивація навчання, дистанційна освіта, комп'ютерні технології, економічна кібернетика.*

SUMMARY

The problems of development and introduction of organizational, methodical, program tools are examined in the article „electronic” study at the university economic type. Authors design activity of participants of educational process as activity of intellectual program agents. Experience of introduction of the controlled from distance learning in the East Europe university of economy and management is lighted (Chercasy).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Довгялло А.М., Колос В.В., Кудрявцева С.П. Технология проектирования и разработки гибких дистанционных обучающих курсов на основе телематики // УСиМ. – 1999. – № 1.

2. Оболенська Т.Є. Маркетинг освітніх послуг: вітчизняний та зарубіжний досвід.- К.: КНЕУ, 2001. – 208 с.
3. Тovaжнянський Л.Л., Кравець В.А., Кухаренко В.Н. Информационное пространство Украины для непрерывного образования // УСиМ. – 2002. – № 3/4. – С. 35-40.
4. Гриценко В.И., Кудрявцева С.П. Приоритетные направления развития дистанционного обучения // УСиМ. – 2002. – № 3/4. – С. 5-12.
5. Кухаренко В.М., Рибалко О.В., Сиротенко Н.Г. Дистанційне навчання: Умови застосування. Дистанційний курс: Навч. посібник. – Харків: НТУ ХПІ: Торгсінг, 2001. – 320 с.
6. Антонова Т., Харитонов А. Мультимедийный учебник. Поиск жанра // Компьютер Пресс. – 1998. – № 9. – С. 111-115.
7. Розробка інтегрованого середовища для комп'ютерного моделювання складних неоднорідних систем (шифр. “Динамо”): Звіт про науково-дослідну роботу (заключний) / ПМЕ НАН України; держ. обліковий номер 0201UO17522; Інв. №019717522. – К., 2000. – 140 с.
8. Когнитивное управление в интеллектуальных обучающих системах / Верлань А.Ф., Ус М.Ф., Пискун А.В., Федорчук В.А. – Черкасы: РИО ЧИУ, 2002. – 104 с.
9. Атанов Г.А., Пустынникова И.Н. Обучение и искусственный интеллект, или Основы современной дидактики высшей школы. – Донецьк: Изд-во ДООУ, 2002. – 504 с.
10. Ус М.Ф. Ус Г.О. Модель діалогу для взаємодії користувача з системою підтримки прийняття рішення // Вісник Черкаського інженерно-технологічного ін-ту. – Черкаси, 2001. – № 3. – С. 111-115.

Надійшла до редакції 20 вересня 2007 р.

ПРОБЛЕМИ МАРКЕТИНГУ

УДК 002.5:378

Ус М.Ф., канд. техн. наук, доц.
Аблязова О.М., аспірант
Костьян Н.Л., викладач

Східноєвропейський університет економіки і менеджменту

МАРКЕТИНГОВІ МЕТОДИ ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРЕВАГ СПОЖИВАЧІВ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

В статті розглянуто методи адаптації моделі “інтелектуального тьютора” шляхом застосування маркетингового аналізу з метою використання результатів цих досліджень для оптимізації показників електронного навчання.

Ключові слова: *адаптація, маркетинговий аналіз, інтелектуальні тьютори, інтелектуальна підтримка, інтелектуальні репетитори, сегментний аналіз, товарна і асортиментна політика, SWOT-аналіз.*

SUMMARY

In the article the methods of adaptation of model of “ Intellectual tutor” are considered by application of marketing analysis with the purpose of the use of results of these researches for optimization of indexes of e-Learning

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Завгородняя А.В., Ямпольская Д. О.* Маркетинговое планирование. – СПб.: Питер, 2002. – 352 с.
2. *Когнитивное управление в интеллектуальных обучающих системах / Верлань А.Ф., Ус М.Ф., Пискун А.В., Федорчук В.А.* - Черкасы: РИО Черкасского ин-та управления, 2002. - 104 с.
3. *Оболенська Т.Є.* Маркетинг освітніх послуг: вітчизняний та зарубіжний досвід. – К.: КНЕУ, 2001. – 208 с.
4. *Рач В.А., Вереїна Л.В., Могильний Г.А.* Візуалізація інформації: психологічні та організаційні аспекти. – Луганськ: Вид-во Східноукр. нац. ун-ту, 2000. – 160 с.
5. *Солсо Р.Л.* Когнитивная психология: Пер. с англ. – М.: Тривола, 1996. – 600 с.: ил.

6. Ус М. Ф. Модели поведения тьютора для интеллектуальных обучающих систем и их программная реализация // Электронное моделирование. – 2001. – № 4, т. 23. – С. 93-102.
7. Фукуяма Ф. Доверие: социальные добродетели и путь к процветанию. – М.: ООО "Издательство АСТ". – 730 с.
8. Хомский Н. Аспекты теории синтаксиса. – М.: МГУ, 1972. – 340 с.
9. Хомский Н., Миллер Дж. Введение в формальный анализ естественных языков: Пер. с англ. – М.: Едиториал УРСС, 2003. – 64 с.
10. Riding R., Rayner S. Cognitive styles and learning strategies. Understanding style differences in learning and behaviour. – London: David Fulton Publishers, 1999. – 217 p.

Надійшла до редакції 7 листопада 2007 р.

УДК 663.2:658.8(477)

Дьячук І.В., ст. викладач

Східноєвропейський університет економіки і менеджменту

АНАЛІЗ ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ МАРКЕТИНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОСУВАННІ ТОВАРІВ

В роботі проведено дослідження щодо сучасних технологій в просуванні товарів; висвітлено тенденції та напрямки розвитку ринку стимулювання збуту товарів в Україні; зроблено вибірковий аналіз розвитку промо-агенцій; визначено наступні шляхи наукових досліджень в галузі просування товарів на українському ринку.

***Ключові слова:** промо-агенція, адаптація, технологія, ATL-маркетинг, BTL-маркетинг, TTL-маркетинг, просування, мерчандайзер, спонсори, консалтингова фірма, Event-маркетинг, інфляція, директ-маркетинг, реклама.*

SUMMARY

The work contains researches of the goods promoting in the modern technologies; tendencies and trends of the stimulation development of the sales market of goods in Ukraine; selective analysis of the promo-agencies market was done; the following steps of the scientific researches in the field of goods promoting on the Ukrainian market were determined.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Дейян А., Анни и Лоик Троядек. Стимулирование сбыта и реклама на месте продажи: Пер. с франц. / Общ. ред. В.С. Загашвили. – М.: А/О Издательская группа “Прогресс”: “Универс”, 1994. – С. 190.
2. Бернетт Дж., Мориарти С. Маркетинговые коммуникации: интегрированный подход. – СПб.: 2001. – С. 407.
3. Почепцов Г.Г. Теорія комунікацій. – К.: Спілка рекламистів України, 1996.
4. Ромат Е.В. Реклама: Учебник для студентов специальности “Маркетинг”. – 3-е изд., перераб. и доп. – Киев; Харьков: НВФ “Студцентр”, 2000. – 480 с.: Табл., ил., библиогр.
5. Зеленюк Ю. Российский рынок стимулирования сбыта: тенденции // Реклама и жизнь: теория и практика. - 2004. – № 5-6. – С. 12-24.
6. <http://www.interbiz.ru>;
7. <http://www.btl.ru>;
8. <http://www.4p.ru>;
9. <http://www.sostav.ru>;
10. <http://www.salespromotion.ru>;
11. <http://www.reklamaster.com>

Надійшла до редакції 14 листопада 2007 р.

ДОСЛІДЖЕННЯ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

УДК 94 (477) „18/19”

*Десятніков І.В., канд. іст. наук
Східноєвропейський університет економіки і менеджменту*

РОЗВИТОК СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ ТА ПОШИРЕННЯ НАЙМАНОЇ ПРАЦІ В УКРАЇНІ НАПРИКІНЦІ ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ

Стаття присвячена актуальній проблемі розвитку селянських господарств України в кінці ХІХ – на початку ХХ століття та характеру продажу селянами власної робочої сили. Шляхом аналізу прибутків та видатків середньостатистичного селянського господарства робиться висновок щодо вимушеного заробітчанства українського селянства протягом досліджуваного періоду.

Ключові слова: *селянське господарство, робоча сила, наймана праця, земельний фонд, орендовані землі, надільні землі, концентрація землі, землевласник, диференціація селянства, земські збори, прибутковість.*

SUMMARY

The vital problem of development of peasant farms in Ukraine at the end of XIX – beginning of XX century and the nature of their own man power sale are carried out in the article. The profits and expends of ordinary peasant farm were analyzed and the conclusion about forced job searching of Ukrainian peasantry during investigated period was made.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Сельское хозяйство Украины. – Х., 1923.
2. Теличук П.П. Економічні основи аграрної революції на Україні. – К., 1973.
3. Маресс Л.М. Производство и потребление хлеба в крестьянском хозяйстве // Влияние урожаев и хлебных цен на некоторые стороны русского народного хозяйства: Сб. ст. / Под ред. А.И. Чупрова и А.С. Постникова. – Т. 1. – СПб., 1897. – С. 73-96.

4. Теплицький В.П. Реформа 1861 року і аграрні відносини на Україні. – К., 1959.
5. Якименко М.А. Земельна оренда на Україні в період капіталізму // Український історичний журнал. – 1991. – № 2. – С. 54-63.
6. Темірова Н.Р. Застосування оренди на поміщицьких землях в українських губерніях Росії (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.) // Наукові праці: Збірник. – Миколаїв: Вид-во МФ НАУКМА, 2000. – Т. 8: Історичні науки. – С. 50-56.
7. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України, ф. 337, оп. 1, спр. 4365.
8. Анфимов А.М. Крестьянское хозяйство Европейской России. 1881-1904. – М., 1980.
9. Лещенко М.Н. Класова боротьба в українському селі в епоху домонополістичного капіталізму (60-90-ті роки ХІХ ст.). – К., 1970.
10. Труды местных комитетов нуждах сельскохозяйственной промышленности. – Т. XLVI. Киевская губерния. – СПб., 1903.
11. Сельскохозяйственные и статистические сведения по материалам, полученным от хозяев. – Вып. V. Вольнонаёмный труд в хозяйствах владельческих и передвижение рабочих в связи с статистико-экономическим обзором Европейской России в сельскохозяйственном и промышленном отношениях / Сост. С.А. Короленко. – СПб., 1892.
12. Программа исследования вопроса о движении благосостояния сельского населения среднеземледельческих губерний сравнительно с другими местностями Европейской России. – СПб., 1903.
13. Лященко П.И. История народного хозяйства СССР. – Т. 2. Капитализм. – Л., 1948.
14. Лугова О.І. Сільськогосподарський пролетаріат півдня України в період капіталізму. – К., 1965.
15. Дубровский С.М. Столыпинская реформа: Капитализация сельского хозяйства в ХХ веке. – М., 1930.

ВИМОГИ
до оформлення статті
У ЖУРНАЛІ „ВІСНИК СУЕМ”

Науковий журнал „Вісник СУЕМ” друкує статті за такими напрямками:

- економіка і організація,
- фінанси і кредит,
- інвестиції і ринок,
- бухгалтерський облік та аудит,
- сучасний менеджмент,
- проблеми маркетингу,
- дослідження молодих вчених.

Наукові статті мають бути написані українською мовою, у текстовому редакторі Microsoft Word 2000, обсягом від шести до десяти сторінок, роздруковані на папері формату А4 (відстань між рядками – один інтервал; основний текст: гарнітура – Times New Roman, Суг, кегль – 14; поля: ліворуч, угорі, внизу - 2 см, праворуч – 1 см; абзац – 1 см).

У лівому кутку у горі зазначаються УДК даної теми дослідження. На наступному рядку у правому кутку сторінки над заголовком подаються ініціали і прізвище автора. Посередині сторінки великими літерами – назва статті (жирним).

Нижче подається анотація українською мовою (2-3 речення) та ключові слова (курсивом).

Основний зміст статті повинен містити наступні рубрики:

- **Вступ.**
- **Постановка проблеми дослідження**
- **Аналіз останніх досліджень і публікацій.**
- **Мета і завдання дослідження.**
- **Основний матеріал дослідження.**
- **Висновки і пропозиції.**
- **Список використаної літератури.**

У науковій праці допускається цитування не більше 10 джерел. На кожную позицію в списку літератури має бути посилання в тексті статті. Послідовність джерел у списку літератури повинна відповідати послідовності посилань у тексті.

По закінченні статті подається анотація англійською мовою та ключові слова (курсивом).

До редакції автор подає статтю у роздрукованому вигляді у 2 примірниках та в електронному вигляді (у форматі *.doc або *.rtf).

Автори котрі не мають наукового ступеня подають зовнішню та внутрішню рецензії на дану статтю (від кандидата та доктора наук), автори, які мають науковий ступінь кандидата наук - подають зовнішню рецензію.

Матеріали можуть бути надіслані до редакції журналу через e-mail.

Редакція матеріал не редагує та не повертає.

Адреса редакції: 18036, Черкаси, вул. Н.-Левицького, 16, тел. (0472) 64-70-55, e-mail.

Наукове видання

***Вісник
Східноєвропейського університету
економіки і менеджменту***

Науковий журнал

Головний редактор В. К. Васенко
Дизайн та макетування М. А. Меркотан
Технічний редактор С. М. Рудакова

Підписано до друку 20.12.2007. Формат 70x108/16. Укр. мова.
Папір офсетний. Ум. друк. од. 13,2. Наклад 130 прим.

Свідоцтво про державну реєстрацію ЧС № 549 від 21.08.2007.

Надруковано в редакційно-видавничому відділі Східноєвропейського
університету економіки і менеджменту
18036, Черкаси, Н.-Левицького, 16
Тел. 64-70-55